

Nemzetiségi Filmszemle

Uránia Filmszínház, 2008. március 28.

A Magyar Televízió nemzetiségi adásai hetente sokféle funkciót látnak el, közszolgálatiak, magazin-jellegűek, évfordulókra emlékeznek, kisebb és nagyobb közösségek életét, jelen napjait, gondjait, problémáit követik nyomon. Ezen közben születnek meg azok az alkotások is, amelyeket immár ötödik alkalommal a nemzetiségi televíziós műhelyek Fesztiválján mutatnak be: emberi sorsok, életutak, dokumentumfilmek, kisfilmek, operatőri és szerkesztői remekek 13 vagy 26 percben.

2008-ban a Mundruczó Kornél vezette zsűri 19 filmet válogatott be – az ötszázból – a versenyfilmek kategóriájába. Az alábbiakban összefoglalót adunk közre az ötödik televíziós filmfesztiválról, melynek helyszíne március 28-án a budapesti Uránia Filmszínház volt.

Egy demokrácia fejlettségét az is mutatja, hogy hogyan bánik kisebbségeivel. Elmondhatjuk, hogy az MTV igyekszik jól banni saját keretein belül a hazai nemzetiségekkel.

Az MTV 30 éve gyárt kisebbségi műsorokat, ezek három évtizede dokumentálják 13 hazai népcsoport életét. A nemzetiségi műsorok gyártását két törvény garantálja: a kisebbségi törvény illetve a médiatörvény is. Kiemelten közszolgálatiak, mert anyanyelven a hazai nemzetiségeknek csak az MTV gyárt, tehát ezek műsorok egyedülállóak, olyan tematikákat dolgoznak fel, melyeket senki más az egész hazai médiapiacra.

Nem a legjobb sávban és feltételek mellett készülnek ezek a műsorok, de ez a filmszemle is bizonyítja, hogy fennáll az igény és az érdeklődés ezek iránt a filmek iránt. Kisebbségi műsorokat készíteni többet jelent, mint újságírónak lenni. Ismerni kell a televíziós filmkészítés szabályait, beszélni kell az adott kisebbség nyelvét, ismerni kell kultúráját is és tudni kell a kisebbségi-többségi kultúra, népcsoport egymáshoz való viszonyát. Olyan kultúrák, népcsoportok, emberi történetek és társadalmi problémák ismerhetők meg ezekből a filmekből, melyekkel már évszázadok óta együtt élünk és mégis keveset tudunk róluk.

Egyre több időt töltünk televízió előtt, a televízióon keresztül megismerhető világ egyre szélesebb és információink nagy részét innen szerezzük. Ezért fontos, hogy a magyar társadalomban marginalizált kisebbségi kultúrák jelen legyenek a közszolgálati televízióban. Míg a többségi kultúra ápolása, megélése természetes dolog, addig egy kisebbségi nyelvet, kultúrát beszélni, fenntartani, ápolni több-letenergiát, erőt, időt igényel. Ezek a kultúrák, mi esetünkben televíziós műsorok, többlettámogatást és odafigyelést igényelnek, mert különben elvesznek a többségi kultúra sodrásában.

Dobos Menyhért
MTV, közéleti igazgató

A kisebbségi médiaműhely elismerése

A Kisebbségek Napja 2007-es parlamenti ünnepségén a Magyar Köztársaság miniszterelnöke, Gyurcsány Ferenc magas elismerésben részesítette a Magyar Televízió Kisebbségi Szerkesztőségét. A Kisebbségekért Díj egy olyan médiaműhely munkáját ismerte el, amely a nemzetiségek iránti elköte-

lezett munkája során hűen és elkötelezetten mutatja be a magyarországi kisebbségi közélet eseményeit, a hazai kisebbségeknek az egész ország kultúráját gazdagító értékeit. A műhelymunka eredményeként a Kisebbségi Szerkesztőség a hazai nemzetiségi közélet fontos elemévé, munkatársai a kisebbségi közösségek meghatározó tagjává váltak.

Megelégedéssel tekinthetünk vissza arra, hogy a Magyar Televízióban immár negyedszázadot meghaladó hagyománya van a nemzetiségi műsor-szolgáltatásnak. Örömmel összegezhetjük, hogy a három évtizedes munka eredményeként a közszolgálati televízióban ma már valamennyi hazai kisebbség részére készül anyanyelvű adás. A Kisebbségi Szerkesztőség munkatársai 14 nyelven készítenek műsort, látnak el riporter, szerkesztői, műsorvezetői rendezői, fordítói feladatokat. Dokumentumfilmes műhelyük – a nemzetközi és hazai fesztiválok tanúsága szerint – hosszú évek óta ki-magaslóan sikeres. A Szerkesztőség archív anyagai felbecsülhetetlen értékű, pótolhatatlan kortörténeti dokumentumok. Kiemelt figyelmet érdemel az a mintaértékű program, melyet a fiatal roma szakemberek televízió belüli foglalkoztatásának és a romák médiában való hiteles megjelenésének elősegítésére indítottak.

A Kormány feladatának tekinti a kisebbségek médiajogai gyakorlati érvényesülésének folyamatos értékelését. Az ezzel kapcsolatos feladataink szakmai megalapozása érdekében Média munkacsoportot hoztunk létre médiaszakemberek és a kisebbségi érdekképviselők bevonásával. A szakmai testület javaslatokat fogalmaz meg a közmédia működési számára a kisebbségek közösségi anyanyelvű médiája konszolidált működése biztosítása, továbbfejlesztése érdekében.

A Média munkacsoport javaslatára is figyelemmel, a Miniszterelnöki Hivatal Kisebbség- és Nemzetpolitikai Szakállamtitkársága jelentősnek tekinthető költségvetési támogatást nyújtott a Nemzetiségi Filmszemle sikeres megvalósítása előkészítéséhez. Örömmel csatlakoztunk a nagyszabású nemzetközi program lebonyolításához, hiszen magunk is fontosnak tartjuk a hazai nemzetiségi filmes műhelyek és alkotások bemutatkozását, a kisebbségi témát feldolgozó filmeknek a széles közönség előtt népszerűsítését. A három helyszínen, Budapesten, Pécsen és Szegeden megrendezésre kerülő filmes seregszemle reményeink szerint egy kiemelkedő kulturális eseménye lesz a kultúrák közötti párbeszéd európai éve magyarországi rendezvénysorozatának, hiszen a filmszemlét befogadó városokban jelentős hagyománya van kulturális sokszínűségnek.

Magyarország és környező világunk különböző kulturális értékeinek mind teljesebb megismerése, elismertetése terén megkülönböztetett szerep hárul a médiára. A Magyar Televízió Kisebbségekért Díjjal kitüntetett nemzetiségi alkotói mindennapi munkájukkal szolgálják e közös cél megvalósulását. A kisebbségi médiaműhely által elért eredmények közös kulturális értékeinket gazdagítják.

Gémesi Ferenc

kisebbség és nemzetpolitikai szakállamtitkár, MEH

A házigazda bolgárok köszöntő beszéde

Bolgárok és magyarok évszázadok óta élnek történelmi közelségben, egy éve pedig a közös Európa ad nekünk otthont. Az idei Nemzetiségi Filmszemlén – amelynek idén a bolgár közösség a házigazdája – az együttélés, a közösségformálás, a kultúrák közvetítés jegyében szeretnénk bemutatni a magyarországi bolgárokat. A Bolgár Kulturális Intézet jóvoltából neves bulgáriai alkotók dokumentumfilmjei kerülnek bemutatásra a Filmszemlén, amelyek megtekintését minden érdeklődő figyelmébe ajánlom.

Bár a Magyarországon élő bolgárok lehetőségei korlátozottak akár a filmes megjelenések, akár a filmes dokumentáció terén, azért a Bolgár Országos Önkormányzat igyekszik saját kiadású CD és DVD lemezekkel kiegészíteni a hozzáférhető, bolgár témájú, írott anyagokat.

Magyarországi Bolgárok Egyesületének 90. évfordulójára CD ROM-on nem csak írott és fotóanyagokat jelentettünk meg, de a lemezre videóriportok is felkerültek. 2007-ben elkészült a Jantra táncgyűjtés

bemutató DVD kiadványunk, idei terveink között pedig szerepel, egy idős bolgárkertészekkel készített riportorozat, amit szintén DVD-n szeretnénk később megjelentetni.

A magyarországi bolgárok mindig is fontos kapcsolatot jelentettek az anyaország és az új haza között. Közösségünk tagjai közül sokan már Magyarországon születtek, de mégis őrizzük eredeti szokásainkat, hagyományainkat. Vannak saját intézményeink, hagyományőrző és kulturális programjaink, amelyekről rendszeresen rövidfilmekben, riportokban tudósít a közszolgálati média, ezzel is segítve minket értékeinknek megőrzésében és továbbadásában.

Dr. Muszev Dancso

a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke

Az V. Magyarországi Nemzetiségi Filmszemle köszöntése

A Magyarországon élő kisebbségi közösségek több évszázados hagyományokkal, kulturális emlékekkel rendelkeznek. A technika fejlődése következtében néhány évtizede már arra is van lehetőség, hogy egy-egy televíziós műsor révén sokan tanúi lehessenek olyan eseményeknek, amelyeket talán soha nem ismernének meg. Ezért tartom rendkívüli fontosságúnak, hogy közel három évtizede készülnek olyan műsorok a Magyar Televízióban, amelyek segítségével bepillantathatunk a kisebbségi identitású emberek hétköznapijaiba is. A rendszerváltozás után megszülető kisebbségi törvény már kifejezetten feladatává is teszi ezt a közszolgálati televízióknak, de ennek teljesítése nehezen lenne elképzelhető azon alkotóműhelyek nélkül, amelyek hosszú évek, évtizedek alatt formálódtak.

Így az V. Magyarországi Nemzetiségi Filmszemle elsősorban azoknak a szakembereknek – közöttük sokan maguk is valamely nemzetiségi csoportnak a tagjai – az ünnepe, akik életük fontos céljának tekintik művészi eszközeik révén a kisebbségi kulturális hagyományok megőrzését és bemutatását az utókor számára. Azonban ugyanígy ünnep ez az esemény azoknak az identitásukat még megőrző és ápoló emberek számára, akik büszkén, emelt fővel mutathatják be hagyományaikat, és nem a botrányokra fókuszáló megközelítéssel kell szembesülniük ezen a napon is. Végezetül pedig ünnep a filmszemle az egész magyar társadalom számára, bizonyítva, hogy minden szélsőséges gyűlöletkeltés ellenére is a reálisan gondolkodó emberek vannak döntő többségben.

Csak remélni tudom, hogy ez a jövőben is így lesz: a kisebbségi közösségek és tagjaik a hagyományaik megőrzése mellett egy modern társadalom, megújult nemzetiségi kultúrával rendelkező, büszke tagjai lehetnek hazájukban, Magyarországon.

Dr. Kállai Ernő

a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa

Mundruczó Kornél köszöntője a zsűri nevében

A filmet az egyik legegységesebb művészetnek tartják. Mindegy, hogy nemzeti, nemzetközi, vagy nemzetiségi – *mozgóképek, fény, hang*. Egyetemessége ezeknek az összetevőknek a kódolhatóságában rejlik. A befogadók azon egyszerű emberi képességében, hogy éreznek, látnak, hallanak. A nemzet/nemzetiség kérdése az alkotói oldalon merül fel sokkal inkább. Kik azok akik készítik, és miért fontos, hogy ők? A film illetve a fotó már a kezdetektől az emlékezet elsődleges eszközévé vált. Valódi nyomokat korokról, családokról, történelemtől filmek és fotók által hagyunk és hagyunk, hogy ne merüljenek feledésbe a fontos pillanatok. A meghamisíthatatlan, aznapi „ott és akkori” megtörténés rögzítése később időutazásokra hív minket, arra figyelmeztet, hogy ne engedjük kicsúszni kezünkől az időt. A nemzetiségi létezésben ez különösen fontos dolog.

Emlékezni arra, hogy saját kultúránk van. Hogy kik vagyunk és kik lehetünk egy változó korban, a bővülő Európában, egy szűkülő világegyetemben? Ez az emlékezet – a kép emlékezete – segíteni fog abban, hogy jól válaszoljunk ezekre a kérdésekre, és ne felejtjük el újra feltenni azokat.

Versenyfilmek a Fábri Teremben:

AGÁRDY GÁBOR PORTRÉ – PIROS ORRAL IS
MEG LEHET HALNI A BOHÓCNAK...? (26')
Rendező: *Budai Adrién*, Szerkesztő: *Hutterer Ingrid*
Gyártó: MTV Zrt. (2006)

Agárdy Gábor, Kossuth-díjas, a Nemzet Színésze a 2006 37-ik Filmszemlén, amelyen bemutatták utolsó filmes munkáját, Márai Sándor: A gyertyák csonkig égnek című regény-adaptációját, már nem vehette át a neki ítélt életmű díjat. Az örmény származású színészi pályára interjúrészletekkel és néhány nevetető alakításának felvillantásával emlékezünk.

A „BÓLYI KÖRKÉP” (26')
Rendező: *Varga Zsófia*, Szerkesztő: *Stangl Márta*,
Operatőr: *Háda Sándor*, *Völgyi Gyula*
Gyártó: MTV Zrt. (2007)

Kevés kisváros dicsekedhet a település múltját, vallási hagyományait, népszokásait, kézműveseit, Bóly történetét bemutató falfestmény-együttessel, amely a közel száz éves bólyi malom második emeletét díszíti 2007. március 11-e óta. A secco a Bólyhoz erősen és folyamatosan kötődő grafikusművész munkáját dicséri.

A Szent Vendel kápolna mellett álló malom megőrzött, de mégis megújult pompában, új funkcióval közösségi házként működik és „szellemi táplálékot” nyújt a helyieknek és minden odalátogatóknak.

“C” MINT CIGÁNY (13')
Rendező: *Kovács János*, Szerkesztő: *Joka Daróczi János*,
Operatőr: *Dömötör Péter*
Gyártó: MTV Zrt. (2006)

Nő vagyok, férfi vagyok, vagyok európai, élek Magyarországon, városban – faluban. Identitásunk alapjai meghatározzák mindennapjainkat. Ha ezek egyensúlyban vannak, akár boldogságra is ítéltethetsz, ha nem, pokollá válhatnak hétköznapjaid. Alakítod mindezt Te, de nagyban formálja környezetet is.

A kisfilm szereplői ismert magyarországi személyiségek. Arról vallanak, hogyan élték meg származásunkat, milyen nehézségekkel találkoztak és találkoznak a mai napig.

„GAZDAGÍTANI VÁGYTAM VILÁGOT S EMBERT” – KÁTÓ SÁNDOR PORTRÉJA (26')
Rendező: *Molnár József*, *Bekán Aurél*,
Író/forgatókönyvíró, szerkesztő: *Bekán Aurél*,
Operatőr: *Ficker Péter*
Gyártó: MTV Zrt. (2006)

Portréfilm *Kátó Sándor* színművész és ökölvívó edzőről.

Kátó Sándor 1946. augusztus 9-én született a romániai Sepsiszentgyörgyön. Többszörös nemzeti és balkán bajnokságot nyert. 1972-ban elvégezte a Marosvásárhelyi Színművészeti Akadémiát. 1976-ban Magyarországra költözött, először a Budapesti később a Szegedi Nemzeti Színházban játszott. 1998-ban Algyón megalapította a Móra Ferenc Népszínházat melynek rendezője és művészeti vezetője.

Kátó Sándor az idén lett 60 éves, izgalmas és sokoldalú egyéniség.

GRANADA – MAYA CSALÁD (27')

Rendező: Cs. Nagy Sándor, Szerkesztő: Bársony Kata, Operátor: Cs. Nagy Sándor, Hevesi Nándor
Gyártó: Duna Televízió és a Romédia Alapítvány (2007)

Spanyolországba utazva felfedezzük a világ egyik legszebb városában élő romák életét. Megismerhetjük az arab, perzsa, spanyol, zsidó és roma kultúra összefonódásából született műfajt, az andalúz flamencót. Megismerkedünk az ebben az évben 70. születésnapját ünneplő Mario Mayával, akinek mindebben úttörő szerep jutott.

HAGYOMÁNYOK – HÁZASSÁG KÉT NYELVEN (26')

Rendező: Kovács János, Szerkesztő: Agárdi Elektra, Nagy István, Operátor: Nemescsói Tamás, Klöpfler Tibor
Gyártó: MTV Zrt. (2007)

A vőlegény *Wertetics Szlobodan* neve közismert a magyarországi zenevilágban.

A budakalászi születésű, magyarországi SZERB családból származó fiatal zenész már gyermekkorában a budapesti Fáklya táncegyüttesben szívta magába a balkáni zenét.

A menyasszonnyal, Pokorny Elektra *Vaszilikkivel* munkája során ismerkedett meg.

A magyarországi GÖRÖG családból származó lány alapító tagja volt az 1996-ban alakult HELIDONAKI Görög Hagyományőrző Gyermekek- és Ifjúsági Táncegyüttesnek. A közös fellépések, turnék során a barátságból szerelem lett.

ITT FELEJTETTE ŐKET AZ ÉG (26')

Rendező: Pásztai Rita, Szerkesztő: Kjoszeva Szvetla,
Operátor: Mészáros Kornél
Gyártó: MTV Zrt. (2006)

A Malko Teatro budapesti bolgár színházi társulat előadásának TV változata, idős emberek monológjait tartalmazza. A földjükhöz kötődő emberek bölcsessége és nyugalma a halál előtt, támaszpontot ad a mai embernek a rohanó világban. Malko Teatro színházi adaptációja kiváló színészi játékkal, különösen szép képekkel, és a bolgár népzenevel éri el a tökéletes hatását.

PORTRÉ BALOGH ATTILA ÖTVENEDIK SZÜLETÉSNAPIJÁRA

„LENDÍTEM LÁBAMAT” (32')
Rendező: Kovács János, Szerkesztő: Nagy István,
Operátor: Dömötör Péter
Gyártó: MTV Zrt. Kisebbségi Műsorok Szerkesztőség (2006)

Balogh Attila költő 2006-ban ünnepelte ötvenedik születésnapját. Első kötete 25 évvel ezelőtt jelent meg. Egy kritikus így fogalmaz vele kapcsolatban: „Műveiben nem csupán közösséget vállal szereplőivel, hanem egyértelművé teszi, hogy a szereplők az ő világának részei – amiről ír, az a saját élete.”

MINT KÉT TOJÁS – IKREK (47')

Rendező, szerkesztő: *Kreszta István,*

Operatőr: *Ficker Péter*

Gyártó: MTV Zrt. (2006)

Ez a film egy mindenki számára érdekes témát boncolgat. Az ikrek, mindig is különlegességnek számítottak. Mítoszok és legendák keringtek róluk, néphiedelmek lengték körül őket. Napjainkban – talán észre sem vesszük – de az orvostudománynak köszönhetően egyre több ikerpár él közöttünk. Ez alól a kis hazai román közösség sem kivétel.

PL-AKÁTOS (38')

Szerkesztő: *Szabó Jutka,* Operatőr: *Kele Andor,*

Mészáros Kornél, Nádasy László, Szirmai Béla

Gyártó: MTV Zrt. (2006)

A plakát sokak számára csupán darab színes papír az utcán, másoknak viszont az önkifejezés eszköze. *Ducki Kristófnak* azonban mindennél többet jelent: A világot. A lengyel származású művész 25 éve él és alkot Magyarországon. A portréfilmben megismerhetik életútját, hitvallását, és eközben betekintést nyerhetnek a plakátok történetébe is – az ezerlortár cédulától napjaink reklámhordozójáig.

SVÉDTELENÜL (26')

Rendező: *Kovács János,* Szerkesztő: *Joka Daróczi János,*

Operatőr: *Kovács János*

Gyártó: MTV Zrt. (2006)

A tapasztalatok azt mutatják, hogy Kelet-Európából nagy számban érkeznek nemcsak roma munkavállalók a fejlettebb nyugati államokba, hiszen sokan gondolják úgy, hogy ez az egyedüli kiút a tartós munkanélküliség és kilátástalanság állapotából. Magyarországról is sokan indultak útnak, annak ellenére, hogy az oda érkezők azt sem tudták, hogy mi várja őket odakint.

SZENT EFRÉM BIZÁNCI FÉRFIKÓRUS (26')

Rendező: *Budai Adrien,* Szerkesztő: *Ljavinecz*

Mariann, Operatőr: *Oláh Zoltán H.S.C,* *Bósz Vilmos*

Gyártó: MTV Zrt. (2006)

A Szent Efrém Férfikar Magyarország egyetlen professzionális bizánci zenei együttese.

A bizánci liturgikus zenét szerető hivatásos énekesekből, valamint a Budapesten működő görög katolikus kórusok tagjaiból áll. Céljuk, hogy a magyarországi és a közép-kelet-európai bizánci rítusú egyházak zenei kincseit autentikus módon szólaltassák meg. A 25. Hajnówka Nemzetközi Ortodox Egyházzenei Fesztiválon az együttes megnyerte a professzionális kamarakórus kategóriát. Először fordult elő rangos fesztivál esetében, hogy nem szláv kórus vitte el az első díjat.

SZÁMKIVETETTEK (25')

Rendező: *Kovács János,* Szerkesztő: *Joka Daróczi János,*

Operatőr: *Kovács János*

Gyártó: MTV Zrt. (2007)

A lunik IX. Kassa külvárosi panel cigánytelep, Szlovákia legsűrűbben lakott területe. A hivatalos adatok szerint 4241 ember él itt 611 panellakásban. A valóságban az itt élők száma a hitezret is meghaladja, ami azt jelenti, hogy egy lakásban átlagosan tízen laknak. Teljes a munkanélküliség, szinte mindenki segélyre szorul.

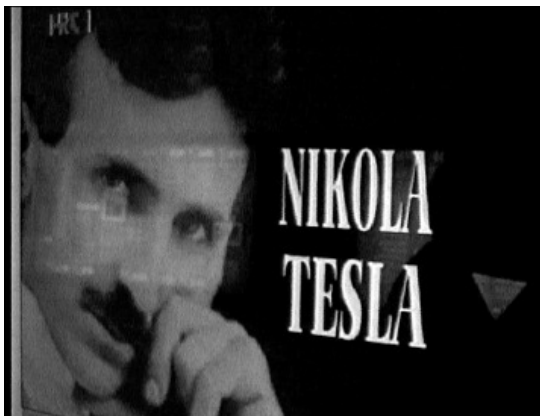
A rendszerváltás előtti hatalom telepítette ide a környék legszegényebb lakosait. Akkor még 60-40 százalék volt a romák és a nem romák aránya, de a cigány gyerekek már akkor is külön óvodába és iskolába jártak. Mára a Lunik IX-ben csak a szegények legszegényebbjai maradtak.

TESLA (36')

Rendező: *Milivojevic Snezana, Sibalin György,*

Operatőr: *Sibalin György*

Gyártó: MTV Zrt. (2006)

Nikola Tesla tudós volt, aki egész életében a természet titkait kutatta, hogy azután megszelídítse és az ember szolgálatába állítsa azokat.

A váltakozó mágneses tér, az indukciós motor és a váltóáram-alapú erőátvitel, a Tesla transzformátor és a magas frekvenciájú oszcillátor feltalálása is a nevéhez fűződik, valamint számos más olyan találmány, ami a magasfeszültségű áramhoz, kozmikus sugárzáshoz, teleautomatákhoz, molekuláris fizikához kapcsolódik.

A VECSÉSI TUBÁS (24'50)

Szerkesztő: *Ambach Mónika,* Operatőr: *Végh Zsolt*

Gyártó: MTV Zrt. (2007)

Fenyvesi Antal tubaművész a főváros közvetlen közeléből, Vecsésről származik, ahol különböző zenekarokban játszik és a zeneiskolában is tanít. A hét felét azonban Bécsben tölti, ahol korábban a Zeneakadémián tanult, s ahol a Brassissimo Vienna fúvósötös tagja. Antal Németországban, Európa legnézettebb német nyelvű televíziós show-műsorában hívta fel magára a figyelmet, amikor bebizonyította, milyen virtuóz módon játszik a tubán. A kérdésre, hogy mi a hobbija, csak egy választ tud adni: "A zene".

A versenyen kívüli filmek a Csortos Teremben:

KIÉ EZ A DAL? (70')

Színes dokumentumfilm (2003)

Rendező: *Adela Peeva,* Operatőr: *Zsoró Nedelkov*

E dokumentumfilmmel Adela Peeva kortárs kulturális tudásvágytól hajtva, látszólag turisztikainak tűnő útvonalon indul el, de akaratlanul a balkán történelem aláaknázott területeibe csöppen bele, a helyi folklór rég elfeledett gyökereinek keresésében.

A „főhősnő” saját forgatókönyvét követve, találkozóit óvatosan rendezí imitt-amott, néprajztudósi és diplomáciai tapintattal kérdezősködik...

GEORGI ÉS A PILLANGÓK (60')

Színes dokumentumfilm (2004)

Rendező: *Andrej Paunov,* Operatőr: *Georgi Bogdanov,*

Zene: *Ivo Paunov*

Dr. Lulcsev hihetetlen energiája és optimizmusa, abbéli óhaja, hogy a szellemi fogyatékosok nyomorúságos állapotban lévő klinikájának segítsen, olyan "lepkeszárnyú" ötleteket hoz létre, mint pl. selyemhernyó-tenyésztő cég, nutria- és stuccmadárfarm, és még megannyi más dolog... Így megy ez már 15 év óta. Sajnálatos módon, dr. Lulcsev egyetlen egy elképzelését sem koronázta siker, de ez nem gátolja meg őt abban, hogy tovább folytassa próbálkozásait.

A VILÁGVÉGE UTÁN (112')

Színes játékfilm (1998)

Rendező: *Ivan Nicsev,* Forgatókönyvíró: *Anzsel*

Vagenstain, Szereplők: *Sztefan Danailov, Georgi Kalojanecsev, Tatjana Lolova, Nikola Rudarov, Katerina Didascalo, Vaszil Mihajlov, Georgi Ruszev, Walter Toski*

Ez a film az elenyészet etnikai harmóniát mutatja be Plovdiv városának szegénynegyedében – Európa egyik lelegeyidibb szeglete talán, ahol kölcsönös tiszteletben élnek együtt bolgárok, törökök, zsidók, görögök és romák. Egy pap, egy rabbi, egy hodzsza és egy antikrisztus, akinek neve az „Iszákos” – mindnyájan szerelmesek egy török asszonyba, akinek sajátos betegsége következtében egy melle van. A rivalizálásukkal, civódásaikkal és barátságaikkal egy időben, ivadékaiknál kezdetét veszi az első szerelmi játék is – zsidó fiú és örmény lány közötti szerelem, amelyet azonban az akkori politikai események tesznek tönkre.

TÍZ NAP A BOLGÁR TENGERPARTON (25')

Ismeretterjesztő film (1972)

Rendező: *Born Ádám*, Forgatókönyvíró: *Román Mária*, Szerkesztő: *Lakatos György*, Operatőr: *Mestyán Tibor*

MARTENICA

Gyártó: MT Zrt. (2003)

Rendező: *Csányi Miklós*, Szerkesztő: *Kodova Michaela*, *Végh Miklós*, Operatőr: *Becsy Zoltán*

A film az 1983-as *Ki mit tud?* Győztesének, a Martenica Bolgár Néptáncgyűttes pályafutását mutatja be, a megalakulástól a 20. éves jubileumi előadásig.

BOLGÁR TEMPLOM EURÓPA SZÍVÉBEN

Gyártó: MT Zrt. (2002)

Rendező: *Borbás Tamás*, Szerkesztő: *Sóder Gitta*, Operatőr: *Borbás Tamás*

Hetven évvel ezelőtt, 1932-ben szentelték fel ortodox templomukat a budapesti bolgár közösség tagjai. A hívek adományából felépült bizánci stílusú templom történetét követjük nyomon, amelynek jelentős fejezete volt Simeon bolgár kormányfő 2001-es látogatása.

Az V. Magyarországi Nemzetiségi Filmszemle díjazottai:

A Filmszemle fődíját a *Számkivetettek* című film alkotói vehették át.

Második díjat kapott a *Lendítem lábamat* című film alkotógárdája

Harmadik lett a *Szent Efrém bizánci férfikórus*ról készített film.

A Vizuális megjelenítésért különdíjat kapták a *Granada – Maya család* című film alkotói.

A kiemelkedő produkcióért járó különdíjat a *Hagyományok* és az *Itt felejtette őket az ég* című filmek alkotói kapták.

Dr. Kállai Ernő országgyűlési biztos különdíját a *Svédtelenül* című filmalkotás kapta.

Gratulálunk a filmes műhelyeknek! Legközelebb, két év múlva, a hazai román közösség lesz a Filmszemle vendéglátója.

A Filmszemle zsűrijének tagjai:

Mundruczó Kornél

1994-1998. Színház és Filmművészeti Egyetem – színész szak

1999-2004. Színház és Filmművészeti Egyetem – filmrendező szak

2003. Alkolóti ösztöndíj a Cannes-I Fesztivál Cinefondation programjában

Díjak, fesztiválmeghívások:

2003. Balázs Béla díj,

2003. Az Európai Filmakadémia tagja.

Gábor Péter

1985. ELTE Bölcsészettudományi Kar

1985-1989. Oroszlány Városi Televízió, alapító stúdióvezető-főszerkesztő

Díjak:

1994. Marosvásárhelyi Nemzetközi Filmfesztivál – fődíj

1995. Tolerancia-díj

1996. Media wave Nemzetközi Filmfesztivál

– Legjobb szociológiai alkotás

2000. Európa díj – Várnász

Rossen Roussev

Rossen Dimitri Roussev 1946-ban született Bulgáriában, Dobricsban (Tolbuhin). Felsőfokú tanulmányait Szófiában, a Képzőművészeti Főiskola képgrafika szakán kezdte, ahol 1967 és 1969 között tanult. Pályázat útján felvételt nyert a Magyar Iparművészeti Főiskolára. Tanulmányait a textil tanszék gobelin szakán 1970-ben kezdte el és 1976-ban fejezte be. A diploma után egy évig a Főiskola továbbképző intézetének a hallgatója volt. 1980 óta állandóan Budapesten él és alkot. A szűk szakmai (fali kárpit) csoportos kiállításokon kívül több bemutaton vett részt festményeivel, rajzaival, grafikáival.

